

Prohlášení Sekce pro ultrazvukové metody ČSARIM/ČSIM

Vážení kolegové a přátelé !

Ultrazvukové metody se staly součástí našeho oboru tak, jako jím jsou například umělá plicní ventilace a eliminační metody v intenzivní péči nebo aplikovaná farmakologie v anesteziologii. V roce 2009 se neustále setkáváme s echokardiografií u kriticky nemocných a perioperační echokardiografií v kardioanesteziologii, ultrasonografií hrudníku a plic, ultrasonografií u traumat a nejasných šokových stavů, kanylací cév pod ultrazvukovou kontrolou, ultrazvukem cílenou regionální anestezii a analgézií nebo třeba s transkraniálním dopplerem. Minimálně dvě vyšetřovací modalita by se mohly stát doménou oboru anesteziologie a intenzivní medicína, a to ultrazvukové vyšetření hrudníku a plic a ultrazvukem navigované regionální blokády. Ultrazvukové vyšetřovací metody jsou náročné na kvalifikaci a trénink lékařů, nezanedbatelná je pořizovací cena ultrazvukového přístroje. Kvalifikaci našich lékařů bude nutno definovat, a to nejspíše ve spolupráci s již existujícími sekcemi jiných odborných společností. Těmi jsou například Pracovní skupina echokardiografie České kardiologické společnosti a Neurosonologická sekce České neurologické společnosti. Ve tvorbě kurikul a jejich integraci do stávající přípravy k atestacím z anesteziologie či intenzivní medicíny bude nutné přihlídnout k již existujícím nebo právě vznikajícím modelům v Evropské unii a jiných zemích s rozvinutými systémy zdravotnictví.

Abychom mohli definovat potřeby našich lékařů na poli aplikovaných ultrazvukových technik, definovat potřebná kurikula a vstoupit do diskuze s již existujícími sekcemi jiných společností byl dne 30.9.2009 na výročním kongresu ČSARIM odhlasován vznik „Sekce pro ultrazvukové metody“ ČSARIM/ČSIM (dále jen „Sekce“).

Prioritou současného vedení Sekce je vznik kurikula v „Echokardiografii kriticky nemocných“ (Doc. Balík a KARIM VFN) a „Akreditace v ultrazvukem navigované regionální anestezii“ (Doc. Michálek, Dr. Mach, prim.Dr. Nalos).

Pojem „Echokardiografie kriticky nemocných“ zahrnuje komplexní ultrazvukové vyšetření hemodynamiky na základě standardního echokardiografického vyšetření, základní hrudní sonografie a elementární znalost kanylace pod ultrazvukovou kontrolou. Návrhy kurikula a zkoušek v rámci dvoustupňového modelu „Echokardiografie kriticky nemocných“ byly diskutovány během roku 2009 ještě před oficiálním vznikem Sekce. Se závěry této diskuze se ve dnech 9-10.10.2009 koordinátor a iniciátor vzniku Sekce zúčastnil round table při 22. kongresu European Society of Intensive Care Medicine (ESICM) ve Vídni. Zde se sešla Pracovní skupina pro echokardiografii ESICM, reprezentanti Society of Critical Care Medicine (SCCM), American Thoracic Society (ATS) a Australian and New Zealand Intensive Care Society (ANZICS). Během 2 dnů došlo k položení základů společného postupu v akreditaci v „Critical Care Echocardiography“. Detaily budou publikovány v odborných časopisech, nicméně ještě před vytištěním se pokusím nastínit směr dalšího vývoje a jeho praktický dopad pro naše lékaře:

- 1.) Přední světové společnosti se usnesly na potřebě koordinovat a definovat kurikulum a zkoušky v Echokardiografii kriticky nemocných.
- 2.) Toto kurikulum se netýká perioperativní echokardiografie v kardioanesteziologii. Součástí roundtable nebyla European Association of Cardiothoracic Anaesthetists (EACTA), či její severoamerický ekvivalent. Doplňuji, že v rámci EU existuje pro naše anesteziology otevřená akreditace v TEE garantovaná EACTA.
- 3.) Shoda existuje v potřebě dvoustupňového modelu.
- 4.) První stupeň bude zaměřen na transtorakální echokardiografii. Ultrazvukové vyšetření hemodynamiky a bazální transtorakální echokardiografie bude v budoucnosti považována za součást přípravy ke kvalifikační zkoušce v intenzivní

medicíně. Proto byly minimalizovány požadavky na tuto „akreditaci prvního stupně“. Poslední verze hovoří o 50 strukturovaných TTE vyšetřeních pod vedením certifikovaného školitele a kurz zakončený testem. Tato základní certifikace bude v rukou národních společností.

- 5.) Druhý stupeň je expertní úroveň, v budoucnosti nutná pro školicí lékaře. Dosavadní návrh je strukturovaných 150 TTE a 50 TEE vyšetření nasbíraných pod vedením certifikovaného školitele během maximálně 2 let. Součástí zkoušky je MCQ test, video test a praktická zkouška složené během těchto 2 let. Platnost expertní akreditace bude časově omezená a bude potřeba ji periodicky (např. po 10 letech) obnovovat. Tento druhý stupeň akreditace bude v Evropě koordinován ESICM. Je pravděpodobné, že tuto zkoušku bude možné v budoucnosti skládat jak v angličtině v Evropě, tak i v národním jazyce doma.

Výše nastíněný model bude znamenat průlom v postgraduální edukaci v intenzivní medicíně, do které je základní echokardiografie integrována. Úlohou Sekce bude tento model pomoci zavést, protože je zřejmé, že přechodné období se neobejde bez spolupráce s kardiology a to na všech úrovních. Iniciálně bude pravděpodobně řada pracovišť závislá na starších přístrojích odepsaných či nechtěných na kardiologiích a školitelem (garantem) bude při nedostatku akreditovaného personálu místní kardiolog.

Sekce organizuje výukové kurzy při hlavních kongresech pořádaných pod záštitou ČSARIM/ČSIM nebo satelitní kurzy při výročních kongresech obou společností. Příští jednodenní kurz „Základy echokardiografie a hrudní sonografie pro emergency a intenzivní péči“ se koná dne 16.2.2010 při kongresu UPV v Mladé Boleslavi. Je cílen na začátečníky a mírně pokročilé. Svým zaměřením odpovídá plánovanému prvnímu stupni akreditace v echokardiografii pro anesteziology a intenzivisty.

Sekce je otevřena dalším členům. Podmínkou členství a účasti na plánovaných korespondenčních volbách vedení sekce je členství v ČSARIM. Evidenci členů vede prozatím sekretariát KARIM VFN. Je potřeba, aby jste odeslali Váš kontakt s kompletní adresou, telefonem, faxem a emailem na adresu: karim@vfn.cz , v nadpisu emailu uveďte „Echosekce“.

S pozdravem „echu a ultrazvuku zdar !“

Doc. MUDr. Martin Balík Ph.D.

KARIM VFN

martin.balik@post.cz nebo martin.balik@vfn.cz